

TÜRKÇE

8. SINIF

Drift

serisi

PISA - TIMSS
MANTIK / MUHAZEME
SÖZEL YETENEK
AKIL YÜRÜTME
GRAFİK-TABLO OKUMA
GÖRSEL YORUMLAMA

Emine KARTAL
Selin AKGÜL

video
EĞİTİMİ

COO-UTOP
YAYINLARI

Her testin ilk sayfasının üstünde yer alan karekodlar soruların video çözümüne ulaşılmasını sağlamaktadır. Google Play veya Appstore mağazalarından "dijitalim" test uygulamasını indirerek soruların video çözümlerine ve sıralamanıza ulaşabilirsiniz. Öğretmenler "dijitalim" uygulamasıyla testlerin altında yer alan mobil optikleri okutarak tüm öğrencilerinin sonucuna ulaşabilir.

YENİ MÜFREDATA UYGUN

TAM HÜCRELEME SİSTEMİ

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

Bilgi Hazinesi

Bu bölümde ilgili kazanımın konu özeti yer almaktadır.

LGS Soruları

Bu bölüm 8. sınıf kitaplarında yer alan işlenen ünitelerle ilgili LGS'de çıkmış soruları içerir.

Uygulama

Yalnızca anlatılan konuyu içeren uygulama, o konuyu kavramanızı sağlayacaktır.

Kavrama Testi

Yalnızca anlatılan konuyu içerir. Konuyu pekiştirmenizi sağlayacaktır.

Analiz Sentez Testi

Kazanımla ilgili mantık/muhakeme gerektiren sorular içerir. Bu testteki soruların zorluk düzeyi kavrama testinden daha yüksektir.

Yazılı Sınavları

Okulda uygulanacak yazılı sınavlar ile aynı konuları kapsayan bu bölüm okuldaki başarınızı artıracaktır.

Fasikül Tarama Testi/Analizi

Fasikülde yer alan tüm üniteleri içermektedir. Konuların tekrar edilip eksikliklerin görülmesini sağlayacaktır.

Ünite Değerlendirme Testi/Analizi

Her ünitenin sonunda yer alan ünite değerlendirme testleri, tüm ünitedeki kazanımları gördüğünüz ve eksikliklerinizi belirlemeniz için yol gösterecektir.

PISA TIMSS

Bu sayfalarda PISA ve TIMSS sınavlarında çıkan sorulara benzer sorular yer almaktadır.

Kazanım Değerlendirme Sınavı

Fasikülün bitirildiği tarihe kadar işlenen konulardan oluşan bir deneme sınavıdır.

11

BİLGİ HAZİNE
SAYISI

22

UYGULAMA
SAYISI

483

SORU SAYISI

4

YAZILI SINAV
SAYISI

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,
yayımlanması ve depolanması yasaktır.

050719 – B2

ISBN: 978-605-7585-14-1

Genel Yayın Yönetmeni
Selim AKGÜL

Yazarlar
Emine KARTAL

Editör
Binnur YILMAZ

Dizgi
Son Viraj Dizgi Birimi

Basım Yeri

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Son Viraj Yayınları olarak hedefi yüksek olan öğrencilere rehber olmak ve onların başarı seviyesini yükseltmek için yola çıktık. Değişen sınav sistemiyle birlikte ortaya çıkan yeni nesil sorularla kitaplarımızı oluşturarak sizleri bu sınavlara en iyi şekilde hazırlamayı istiyoruz.

Kitaplarımızı hazırlarken Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarındaki kazanımları esas alıyoruz. Soruları bu kazanımlar çerçevesinde hazırlıyor, tüm kazanımlara kitaplarımızda yer veriyoruz. Bunu yaparken kazanım dışına asla çıkmıyoruz. Testleri mantık, muhakeme, analiz, sentez gerektiren sorularla oluşturuyoruz. Yeni nesil olarak adlandırılan bu tip sorularla öğrencilerimizin analitik düşünerek bilgilerini günlük hayata aktarabilmelerini amaçlıyoruz.

Bloom taksonomisine uygun olarak “tam öğrenme” modeliyle hazırladığımız özet konu anlatım, uygulama, kavrama, analiz-sentez, ünite değerlendirme testi ve analiziyle oluşturduğumuz “Drift Serisi” öğrencilerimizi bilgi düzeyinden sentez düzeyine çıkarıyor. Kolaydan zora şeklinde hazırlanan bu testler sayesinde başarı basamaklarını kolaylıkla aşacağınızı düşünüyoruz.

Ünite değerlendirme testleri şeklinde hazırladığımız “OFF-ROAD Serisi” ile son tekrarı da yaparak öğrencilerimizi hedeflerine bir adım daha yaklaştırıyoruz. Deneme sınavlarıyla da sizleri sınav seviyesinden daha üst seviyelere taşıyarak sınavlarda karşılaşacağınız hiçbir soru karşısında zorlanmadan başarılı sonuçlar elde edeceğinizi düşünüyoruz.

Son Viraj Yayınları ile çıktığınız bu yolculukta hedefinize ulaşmanızı diliyor, size bu yolda rehberlik yapmaktan onur duyuyoruz.

Selim AKGÜL

Genel Yayın Yönetmeni

İçindekiler

5. ÜNİTE

FİİLİMSİLER

Fiilimsiler.....	7
5. Ünite Değerlendirme Testi.....	25
5. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	27

6. ÜNİTE

CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümlenin Ögeleri.....	35
6. Ünite Değerlendirme Testi.....	49
6. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	51

7. ÜNİTE

FİİL ÇATISI

Fiil Çatısı.....	57
7. Ünite Değerlendirme Testi.....	56
7. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	69

8. ÜNİTE

CÜMLE TÜRLERİ

Cümle Türleri.....	73
8. Ünite Değerlendirme Testi.....	81
8. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	85

9. ÜNİTE

DİL BİLGİSİNE DAYALI

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Dil Bilgisine Dayalı Anlatım Bozuklukları	89
9. Ünite Değerlendirme Testi.....	97
9. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	101

10. ÜNİTE

YAZIM KURALLARI

Yazım Kuralları	105
10. Ünite Değerlendirme Testi.....	117
10. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	121

11. ÜNİTE

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Noktalama İşaretler	125
11. Ünite Değerlendirme Testi.....	133
11. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	137

3. Fasikül Tarama Testi.....	139
------------------------------	-----

3. Fasikül Tarama Testi Analizi	145
---------------------------------------	-----

1. Deneme	147
-----------------	-----

2. Deneme	153
-----------------	-----

3. Deneme	159
-----------------	-----

TIMSS-PISA	165
------------------	-----

I. Dönem I. Yazılı Soruları	169
-----------------------------------	-----

I. Dönem II. Yazılı Soruları	173
------------------------------------	-----

II. Dönem I. Yazılı Soruları	175
------------------------------------	-----

II. Dönem II. Yazılı Soruları	177
-------------------------------------	-----

Çıkmış Sorular.....	181
---------------------	-----

Cevap Anahtarı	187
----------------------	-----

5. ÜNİTE

Fiilimsiler

İsim - fiil

Sıfat - fiil

Zarf - fiil

Ünite Değerlendirme Testi

Ünite Değerlendirme Testi Analizi

KAZANIMLAR

8.3.9 Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

Bilgi Hazinem

→ **Fiilimsi:** Fiil kök ya da gövdelerine kalıplaşmış yapım ekleri eklenerek türetilen ve böylece cümlede isim, sıfat, zarf görevinde kullanılan kelimelere **fiilimsi** denir.

- ▶ Bu kelimeler, yapım eki aldıkları için türemiş kelimedir. Fiil çekim eki almaz. Bir fiilin fiilimsi olabilmesi için mutlaka fiilimsi ekini alması gerekmektedir.

NOT

Fiilimsiler, fiil çekim eki olarak sadece “-me, -ma” olumsuz ekini alabilir.

- ▶ Bilgisayarı kapatmamak için çok uğraştı.

→ Fiilimsiler, fiil olma özelliğini tam olarak kaybetmez. Yalnızca aldıkları yapım ekleriyle cümlede isim, sıfat ya da zarf görevinde kullanılır.

- ▶ Çocuk kitap okumaktan zevk alıyordu.

→ “Oku-” fiili “-mak” yapım ekini alarak okuma durumunu (isim hâline gelerek) karşılamıştır.

→ Fiilimsiler üç çeşittir: İsim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil.

İsim-fiil: Fiil kök ya da gövdelerine getirilen “-ma, -ış, -mak” eklerinden birini alarak cümlede isim görevinde kullanılan kelimelerdir.

- ▶ İpi tutuşunu hiç beğenmedim.

→ İsim-fiil ekleri alan kelimeler ek fiil eki olarak yüklem olabilir.

- ▶ Önemli olan kitap okumaktı.

→ “-me, -ma” isim-fiil eki, kelimeye olumsuzluk anlamı katmaz.

- ▶ Çocuk yürümeyi öğrendi.

→ “-ış, -ış” isim-fiil eki sadece durum bildirir. Eklendiği kelimeye, bir işin karşılıklı ya da birlikte yapılması anlamını katmaz.

- ▶ Okuldan kaçışını sadece ben gördüm. (Fiilden isim yapan isim-fiil eki)

- ▶ Çocuklar koştu. (Fiilden fiil yapan yapım eki)

NOT

İsim-fiil eklerini alan bazı kelimeler kalıplaşarak kalıcı bir isim olur. Bu kelimeler fiilimsi olarak kabul edilmez.

- ▶ Annem dolma yaptı.

Kalıcı isim

- ▶ Bu denemeyi sevdim

İsim - fiil

A. Aşağıda verilen cümlelerin karşısına içinde fiilimsi bulunanlar için fiilimsi kutucuğuna, fiil bulunanlar için fiil kutucuğuna “✓” işareti koyunuz.

	Cümleler	Fiilimsi	Fiil
1.	Arkadaşlarıyla dışarıda buluşmaya karar verdi.		
2.	Her şeyi bana anlatmadı.		
3.	Çevremizde birçok sorunla karşılaşıyoruz.		
4.	Yemek yiyişini hiç sevmiyorum, çok ses çıkarıyor.		

Düşün,
karar ver

B. Metinde yer alan altı çizili kelimeleri alta verilen uygun kutucuklara yerleştiriniz.

Köyün içinden geçen yolun kenarındaki fındık bahçelerinin içi, çadır ya da çadıra benzetilmeye çalışılan bezden kaplama barınaklarla dolmuştu. Hemen hemen evlere yakın her bahçenin boş kısımlarında bu görüntüleri görmek mümkündü. Kadınlar, erkekler, çocuklar hatta köpeğini, tavuğunu getirenlerle burada bir köy oluşmuştu.

Köyün içinde bu yerleşimi oluşturan fındık işçileriydi. Köye fındık bahçelerinde çalışmak, en çok bir ay sürecek bir hasat mevsiminde ekmek parası kazanmak için oradaydılar. Birçoğu geçen yıl da gelmişti. Köylüler genelde bir önceki yıldan memnun kaldıkları işçileri bırakmazlar, yeni hasat mevsiminde de onlarla çalışmak isterlerdi. Geçen yıldan tanıdık olanlar hiç yabancılık çekmemiş, köylülerle aralarında dostluklar kurulmuş, sevgi bağları oluşmuştu. Yeni gelenlere; önceden gelen işçiler yol gösteriyor, güven içinde çalışabileceklerini, onların iyi insanlar olduklarını anlatıp duruyorlardı. Bazıları bir önceki yıldan bildikleri bahçelere bakıyor; "Fındık nasıl, para ediyor mu?" sohbetleri yapıyorlardı. Konuksever köylüler; fındık toplatacakları misafirlerine yemek getiriyor, yakacak alabilecekleri yerleri gösteriyorlardı. Tarım işçileri de hemen ateşlerini yakmışlar, yufka kokusunu köyün içlerine salmışlardı.

Çadırını kuran, yemeğini, yatağını ayarlayan bir sonraki gün bahçenin yolunu tutuyordu. Eli iş tutan, elinden iş gelen tüm insanlar bir şeyler yapıyorlardı. Çuval getiriyorlar, harmana fındık taşıyorlar, fındık seriyorlardı. Fındık toplamaya gücü yetmeyen küçükler ve işçilerin gelirken beraberlerinde getirmek zorunda oldukları küçük bebekler çadırlarının yanında kalıyor, kendilerine oyunlar icat ederek oynuyorlardı. Onların başında da bahçede fındık toplayamayacak yaşlı kadınlar bulunuyordu. Bu yaşlı anneler aslında çok büyük işler yapıyorlardı. Küçüklere göz kulak olurken aynı zamanda da yufka açıp ekmek üretiyorlar, yemek yapıyorlardı. Çocuklar oyun oynuyorlar, meyve ağaçlarının altına düşen meyveleri topluyorlar, arada bir de kavgaya ediyorlardı. Bu kavgaları ayırarak, sonlandırmak da yine nöbetçi anneye düşüyordu. Çocukları ayırırken sesli sesli söylenmeyi de ihmal etmiyordu:

-Ağanın fındık bahçelerini mi bölüşemediniz? Nedir derdiniz? diye söylenip duruyordu.

Çocuklar niye dövüştüklerini hemen unutup yeni bir oyuna dalıyorlar, oyunlar bozup, oyunlar kuruyorlardı. Esnek fındık dallarından ok yapmışlar, kim uzağa atabilir diye iddialaşıyorlardı. Köyün bahçeye gitmeyen çocukları da düşünülürdüğünde sayıları oldukça fazla bir çocuk grubu oluşuyordu. Bahçelerde odun, sopa boldu. Sopaları bahçelerden at yaparak eve getiriyorlar. Kimin atı hızlı gidiyor diye yarışırken nöbetçi annenin ocağının altı da getirilen odunlardan hiç sönmüyordu. Koşmaktan yorulduklarında en güzel oyun ise okulculuk oynamaktı. Okuma yazma bilenler öğretmen oluyorlar, diğer küçükler ise öğretmenlerini dinleyen öğrenciler... Buldukları çöplerle toprağın üzerine şekiller çiziyor, yazılar yazıyorlardı. En güzel ders ise müzikti. Farklı yörelerin çocukları kendi yörelerinin türkülerini söylüyorlar, müzik dersi şölene dönüşüyordu. Kendi aralarında hemen koro düzenine geçiyorlar, büyük çocuklardan birisi koroyu yönetiyordu. Şarkıları karışık söylerken fındık işçilerinin çocukları Karadeniz şarkıları, Karadeniz çocukları da Doğu Anadolu şarkıları öğrenmiş oluyordu. Öğretmen çocuk, öğretmeninden ne gördüyse aynısını diğer çocuklara uyguluyordu.

İSİM

FİİL

İSİM-FİİL

1. I. Lauren, kardeşini kurtarıp aynı kâbusun bir kez daha yaşanmasına engel olabilecek midir?
II. Geçen hafta yazlık eve geldiğimiz günden bu yana her gece böyleydi.
III. Eğildim, onu alnından öptüm ve yorganı, dikkatle çıplak omzuna örttüm.
IV. Okuldan dönüşünü beklerken gözlerim yollarda kaldı.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde isim-fiil kullanılmıştır?

- A) I ve III. B) I ve IV.
C) II ve IV. D) III ve IV.

2. (I) Eski dönemlerden birinde, Çoruh Nehri'nin kıyılarında yaşayan Kıpçak Beyi'nin sarı saçlı bir kızı vardır. (II) Erzurumlu bir genç Kıpçak Beyi'nin kızına âşık olur. (III) Hem Erzurumlu gencin ailesi hem de Kıpçak Beyi karşı çıkar bu sevdaya. (IV) Erzurumlu genç ise sevdasının peşinden gitmeye kararlıdır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde isim-fiil kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

3. (I) Yazarın hayatını, eski zamanlardaki zorlukları, mutlulukları, birlik beraberliği anlatan bir kitap. (II) O zamanlar öyle bir sürü kıyafet almak yokmuş. (III) Yazarın yeşilli kırmızılı bir gömleği varmış. (IV) Bir hayli büyük olsa da onu giyermiş.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde isim-fiil kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

İPUCU

» İsim-fiiller olumsuzluk ekini almış fiillerle karıştırılmamalıdır. Örneğin; Ayşe'ye odunları sakın kırma, demiştim." cümlesinde "kırma" sözcüğü olumsuzluk eki almıştır ve bir işin yapılmayacağını bildirir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde isim-fiil eki almış bir kelime bulunmaktadır?

- A) "Kuşlar da Gitti", İstanbul'un çürüyen, kirlenen yüzünün ve insanlığın da şehirle birlikte yok oluşunun romanıdır.
B) Tuğrul, ormanın alt yanından yürüyerek oraya, çadırların yanına geldi.
C) Yolum, geceleri gezintiye çıktığımda da kavağın oradan geçiyordu.
D) Yeni çıkardığımız yazıları okul panosuna yapıştırdık.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiile yer verilmemiştir?

- A) Yurt dışında okumak konusunda babası ve annesiyle takışmıştı.
B) Yarın ev bakmaya nereye gideceğine karar verememişti.
C) Mutfaktan gelen bu güzel ses, bizim çocuğun gülüşüdür bence.
D) Tüm soruları yapmama rağmen yanıtlar bir türlü kafamda oturmadı.

- 6.

Güneş gibi ol şefkatte, merhamette.
Gece gibi ol ayıpları örtmekte.
Akarsu gibi ol cömertlikte.
Ölü gibi ol öfkede, asabiyette.
Toprak gibi ol tevezuda, mahviyette.
Ya olduğun gibi görün ya görüdüğün gibi ol.
Mevlana

Bu dizelerde kullanılan isim-fiil aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ol B) Örtmekte
C) Akarsu D) Görün

7. I. Salih onlarla oynamaya tekrar başladı.
II. Suya kâğıt peçeteleri atma, yoksa lavabo tıkanabilir.
“-me, -ma” eki ilk cümlede fiilimsi eki olarak kullanılırken ikinci cümlede olumsuzluk eki olarak kullanılmıştır.
- Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisindeki “-me, -ma” eki fiilimsi olarak kullanılmamıştır?**
- A) Emekli olma, bu zamanda çok zor hâle geldi.
B) Kararlı olmadığın hâlde bu meseleyi çözmüşsün.
C) Nedense aklıma korkunç şeyler gelmeye başladı.
D) Korkuyla gözlerimi kapayıp çılgık atmaya hazırlandım.

8. İsim-fiil eklerini alan bazı kelimeler kalıplaşarak bir varlığın adı olabilir.
- Aşağıdakilerin hangisinde buna örnek bir kullanım vardır?**
- A) Tarlayı kazma ile çapaladın mı?
B) Buraya seçkin insanlar davet edilmiş.
C) Her sabah parkta biraz yürümeye karar verdim.
D) Okuldan dönüşte bize de uğra lütfen!

9. (I) Trenler bozulur ve uzun süre beklemek zorunda kalır yolcular. (II) Belki de öyle bir durumdu bu. (III) Ama birçok tatsız olay oldu bu durma anında. (IV) Oturanlar şöyle bir öne doğru savrulup sonra arkaya doğru iyice yapıştılar koltuklarına.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde isim-fiil kullanılmıştır?

- A) I ve III.   B) I ve IV.
C) II ve III.   D) III ve IV.

İPUCU

» İsim-fiil eki almış olmasına rağmen zamanla kalıplaşarak bir varlığın veya kavramın adı hâline gelmiş kelimeler vardır. Bunlar fiilimsi olarak kabul edilmezler.

10. (I) Bonn'a vardığımda hava kararmıştı. (II) Bir yere varışından sonra yaptığım hareketler beş yıldır hep aynıydı, otomatikleşmişti artık. (III) Peron merdivenlerini inip çıkmak, bavulu yere koymak, palto cebinden bilet çıkarmak, bavulu yerden almak, bileti vermek, akşam gazeteleri için bayiye uğramak, istasyondan dışarı çıkıp bir taksiye el etmek.(IV) Hemen hemen beş yıldır her sabah bir yere doğru yola çıktım veya bir yere vardım.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde isim-fiil bulunmaktadır?

- A) I ve III.   B) II ve III.
C) II ve IV.   D) III ve IV.

11. Bazı kelimeler aslında isim-fiil ekleriyle türediği hâlde, zamanla isimleşmiş, yani fiilimsi özelliğini kaybetmiş olabilir. Mesela, dolma sözcüğü “-ma” isim-fiil eki aldığı hâlde zamanla yemek ismine dönüşmüştür.

Aşağıdakilerin hangisinde buna örnek bir kullanım bulunmaktadır?

- A) Karadeniz'de yıl boyunca yağışlar hiç bitmez, sürekli belirli aralıklarla devam eder.
B) Okul tercihini hocana danışmadan yapmamalısın.
C) Tarlayı kazmanın bu mevsimde kimseye faydası yok.
D) Pastaların yapılışına bakınca gerçekten acıkıyorum.

İPUCU

1. • Kafanı kaldır ve bana bak, üzülmeye gerek yok.
• Hastayken ilaçlardan kaçmak dünyanın en anlamsız davranışıdır.
• Çocukların sahip olduklarını arkadaşlarıyla paylaşması onları ruhsal açıdan geliştirecektir.
• Olay mahallinde suçluyu karış karış aradı polisler.

Yukarıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerden hangisi "ad eylem" değildir?

- A) üzülmeye   B) kaçmak
C) paylaşması   D) karış

2. Beni hor görme kardeşim
Sen beni anlamak istemezsen anlamazsın
Yaptıklarımın sana bir zararı yoktu.
Evinde kalmamı istemezsen gönül koymam

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İlk dizede isim-fiil kullanılmıştır.
B) İkinci dizede sadece bir isim-fiil bulunmaktadır.
C) Üçüncü dizede isim-fiil yoktur.
D) Son dizede isim-fiil bulunmaktadır.

3. Ortada tartışılmayacak bir husus varsa, o da, kel satıcı ile çolak berberin müthiş bir dostluk kurmuş olmalarıydı. Kel satıcının o gün anlattıkları çolak berberi çıldırtmıştı. "Düşünebiliyor musun?" diye söze başlamıştı kel satıcı: "O gün sen, telin üstüne iskemleni kurmuş, seni seyretmeye gelmiş gönüllü müşterilerini tıraş ederken, ben de sana aşağıda piyano çalıyorum. Zurna üflüyorum. Bütün kent ayaklanmış vaziyette. Senin cambaz telininin üstünde icra ettiğin tıraş marifetini görmeye gelenler, benim zurnamdan çıkan nağmelerle mest oluyor.

Bu metinde altı çizili kelimelerden hangisinde isim-fiil aranmaz?

- A) olmalarıydı   B) anlattıkları
C) seyretmeye   D) görmeye

4. (I) Yaşına, öğretimine, merakına göre tek kitap tavsiye etmektense küçük bir kütüphanede neler bulunması konusunda bir seçme yapmak gerekir. (II) Çünkü tavsiye edeceğim kitap listesi, klasiklerle başlayıp bugünü de kapsamalıdır. (III) Hangi tür kitapları okuduğunu, sevdiğini ya da bu konuda gelişmek istediğini öğrendiğimizde onun okuma zevkini artırırız. (IV) Yayın tarihimizde, seçkin bir kütüphane kurulabilmesi için 1000 Temel Eser dizisi yayımlanmıştır.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde isim-fiil yoktur?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

5. (I) Batı dillerinde "Dünya Edebiyatının Başyapıtları" adıyla, kısa sürede klasikleri öğreten kitaplar vardır. (II) Bazı kişiler de bu anlayıştan yola çıkıp özetin de özeti dosyalar hazırlamışlar. (III) Bir rastlantı bu hazırlıkların yoğun biçimde yapıldığı bir hanın içine düştüm. (IV) Kitapçılarını geziyorum, beni tanıdıkları için her dükkândan sonra peşimden gelen kişilerin sayısı artıyor.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde isim-fiil bulunmaktadır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

6. Fiziksel ve ruhsal olarak güvende olmak ve sağlığın yerinde olması, en önemli duygusal gereksinimlerdendir. Bu ihtiyacı karşılanan kişi, sağlıklı ve güvende olma ile ilgili gerçekçi bir algıya ve beklentiye sahiptir. Küçük ya da büyük fiziksel sorunları sakinlikle karşılayıp gerekeni yapabilir. Hastalıkla mücadele konusunda işlevsel başa çıkma mekanizmalarını mümkün olduğunca kullanır. Olumsuz yaşam olayları karşısında zorluk çekse de esnek ve dayanıklı kalabileceğini bilir.

Bu metinde kaç tane isim-fiil kullanılmıştır?

- A) 4   B) 5   C) 6   D) 7

7. Freud'a göre, rüyalarımızın bize tuhaf gelme sebebi, şizofren gibi ruhsal problemlerde gerçeklikten kopmak olarak adlandırabileceğimiz psikoz durumlarının ve rüya gören sağlıklı kişilerin benzer mekanizmalarının aktif hâle gelmesinden kaynaklanır.

Bu cümlede kaç tane isim-fiil kullanılmıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4

8. Ben en hakîr bir insanı kardeş sayan bir rûhum; Bende esîr yaratmayan bir Tanrı'ya îman var; Paçavralar altındaki yoksul beni yaralar;

Mazlumların intikamı olmak için doğmuşum.
Volkan söner, lâkin benim alevlerim eksilmez;
Bora geçer, lâkin benim köpüklerim kesilmez.

M. Emin Yurdakul

Bu dizelerde altı çizili kelimelerden hangisi isim-fiildir?

- A) sayan   B) yoksul
C) olmak   D) kesilmez

9. (I) Bir yazarın, kişisel görüş ve düşüncelerini fazla derinleştirmeden, okuyucusuyla konuşuyormuş gibi içten bir hava içinde yazdığı yazılara sohbet denir. (II) İnsanlar karşılıklı konuşmayı sevdiklerinden, söyleşi türündeki yazıları okumayı severler. (III) İyi bildiği ve herkesin ilgilendiği bir konuda çoğu kişi söyleşi yazabilir. (IV) Bunun için bir konuda, ne söyleyeceğini bilmenin yanı sıra, nasıl söyleyeceğini bilmek gerekir.

Bu metinde numaralandırılmış cümlelerden hangisinde kalıplaşmış isim vardır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

İPUCU

10. (I) Artık hatırlanmaya degecek kadar bile kalmadın. (II) Seni unutmak hakkım! (III) Unutkan biri değılimdir ama sen bende hatırlanacak hiçbir şey bırakmadın. (IV) Ben senin gölgen olayım isterdim ki artık sana ulaşmak çok zor.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde isim-fiil bulunmamaktadır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

11. Aşağıdaki metinlerin hangisinde isim fiil eki almasına rağmen kalıplaşarak isim hâline gelmiş bir kelime yoktur?

A) Bir istasyonun bekleme odasını temizleyen hademe, arkasına bakınca bir yolcunun, yeni temizlediği yeri kirlettiğini görmüştü. Fakat o, vazifesinin gerektiği gibi, hiç kızmadan ve söylenmeden bekleme odasını temizlemeye devam etmişti.

B) Bu yaz yine Kaş sahillerine dalış yapmaya gideceğiz. Gerekli tüm teçhizatları ve kıyafetleri yanımıza almalıyız. Zira eğer Kaş'ta bir eksiğimiz olduğunu fark edersek orada her şeyin çok pahalı olduğunu bilincindeyiz.

C) Babam cumhuriyetin kurduğu Sümer Dokuma Fabrikasında işçiydi. El emeği göz nuru yaptıkları kumaşları piyasada çok kaliteli pantolonlar yelekler olarak satılırdı. Fabrika Anadolu insanının emeği ile yoğrulunca onun ürünlerinden istifade etmek de ayrı bir keyif oluyordu.

D) Büyüklerine ve öğretmenine danışma, bildiğini oku, sonra ben nerde hata yaptım diye mızızlan! Öncelikle bir işe girmeden önce büyüklerinin ve tecrübeli insanların fikirlerini almalısın. Yoksa hayatın hep acı tecrübeleri yaşamakla geçer.

Bilgi Hazinesi

- Fiil kök ya da gövdelerine gelen kalıplaşmış yapım eklerinden (-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş) birini alarak ismi niteler hâle gelen, yani sıfata dönüşen kelimelere **sıfat-fiil** denir.
- Sıfat-fiil ekini alan kelimeler isimle beraber bir sıfat tamlaması oluşturur. ▶ Kazılmadık yer kalmadı sokakta.
- Sıfat-fiil ekini alan kelimeler adlaşmış sıfat olarak da kullanılabilir.
  - ▶ Gelen, gideni ararır.
  - ▶ Okuduklarını anlamadı. (Fiilimsi ekinden sonra çoğul eki de gelebilir.)
- Sıfat-fiil eklerini alan kelimeler bazen, kalıplaşarak bir varlığın adı olur. Bu durumda kelime fiilimsi olarak kabul edilmez.
  - ▶ Dolmuş, yiyecek, giyecek, yakacak, döner...
- Sıfat-fiil eklerinden “-ar, -ecek, -miş, -maz” yazılışı itibarıyla kip ekleriyle benzerlik gösterir. Sıfat - fiil ekleriyle kip ekleri birbirine karıştırılmamalıdır.
  - ▶ Gelecek hafta bize gelecek.
Sıfat-fiil   Gelecek zaman kipi
- “-ar, -ecek, -miş, -maz” sıfat-fiil ekleri dışındaki sıfat-fiiller adlaşmış sıfat olduğunda ek fiil eki olarak yüklem olabilir.
  - ▶ Bu çocuklar yaramazlık yapanlardı. (Adlaşmış, sıfat ek fiil eki olarak yüklem olmuştur.)

A. Metinde yer alan altı çizili kelimeleri türlerine göre (isim-fiil, sıfat-fiil adlaşmış sıfat-fiil) uygun kutucuklara yerleştiriniz.

Benim planlarımı, düşüncelerimi samimi olarak aktaran bu yazılar okunduktan sonra hiç kuşku yok ki ulusum kendi kendine durumu düşünmek ve yargılamak için gerekli belgelere sahip bulunacaktır.

Eğer sizlere anlattığım düşüncede olanların dünyadan ne kadar anlamadıklarını olaylar kanıtlamamış olsaydı, sözlerimin gerçekliği zor anlaşılabilir diye bir süre daha beklemeye gerek görürdüm. Fakat sanıyorum ki bu gibi beklemelelere ne benim ne de Türk ulusunun artık hiç ihtiyacı kalmamıştır.

Ben Dünya Savaşı'nın müttefiklerimiz için iyi sonuç vereceğine güvenmiyordum. Fakat bu oldubittiden sonra bulduğum cephelerde savaşı başarıya ulaştırmaya çalıştım. Diğer cephelerde ise sanki tersine bir yarış vardı. Başkumandan Vekili (Enver Paşa) her hareketinde bir ordu mahvederdi: Sarıkamış'ta olduğu gibi. O ve arkadaşları zaten daha önce Türk ulusunu ve ordusunu doğal olmayan bir duruma sokmuşlardı. Bu doğal olmayan durum nedeniyle ordunun yabancı bir askeri heyetini eleştirmek istemem. Asıl eleştiriye layık olanlar gerçekte bizim devlet başkanımız ve özellikle devlet adamlarımızdır.

Türk ordusunun güçsüz ve yetenezsiz olduğu görüşü ile o heyeti, ayaklarına kadar giderek ve rica ederek ülkemize davet edenler onlardı. Bu heyete Türk ulusunun yetenezsizliğinden ve beceriksizliğinden açıkça söz edilmiş, kendilerine âdeta gelip bizi adam etmeleri teklif edilmişti.

Böyle bir başvuru üzerine gelen bu heyetin, girdiği çevreyi ve o çevreye egemen olanları güçsüz ve hatta onursuz olarak değerlendirmeleri hoş görülebilir.

İSİM-FİİL

SIFAT-FİİL

ADLAŞMIŞ SIFAT-FİİL

Düşün,
Karar ver

B. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan sıfat-fiilleri yandaki kutucuklara yazınız.

1.	Bu köy gerçekten yaşanması bir yer.	.....
2.	Diktiği fidanları sulamadığı için kurumuş.	.....
3.	Olgunlaşmış kirazları yemeğe doyamadım.	.....
4.	Tarafsız yazarlar, en çok eleştirilen yazarlardır.	.....
5.	İstanbul'un yıkılmaz surları, Fatih Sultan Mehmet tarafından yıkılmıştır.	.....
6.	Sevilmeyen insanların ortak özelliği başkalarını dinlememektir.	.....
7.	Anlaşılmaz sözleriyle herkesi şaşırttı.	.....
8.	Evin ortasında yaptığın hareketi sana hiç yakıştıramadım.	.....
9.	Yapılacak o kadar çok ödevim var ki!	.....

Düşün,
Karar ver

C. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimeleri uygun kutuya yerleştiriniz.

	Cümleler	İsim - fiil	Sıfat - fiil
1.	Asker <u>olmama</u> şiddetle karşı koyuyordu.		
2.	Türklerin <u>yaşadığı</u> topraklarda barış her zaman olmuştur.		
3.	Fethi Bey adında -eski arkadaşlardan- subayken askerlikten <u>çıkarılmış</u> biri karşımıza çıktı.		
4.	Küçük yaşına bakmayarak gönüllüler arasına <u>katılmak</u> istiyordum.		
5.	<u>Öpülesi</u> ellerin en büyüğü anne elidir.		
6.	Düşmez <u>kalkmaz</u> bir Allah var, derdi.		
7.	O tatlı <u>duruşuna</u> ve gülümseyişine hayranım.		
8.	<u>Görülecek</u> hesabım var onunla.		

İPUCU

» Bazı kelimeler sıfat-fiil eklerini alarak kalıcı isim olur ve fiilimsi özelliğini kaybeder.

1. Sıfat-fiillere bazı ekler geldiğinde bu fiiller isimleşebilmektedir. Sözelimi “Beni sinirlendireni bulunca ne yapacağımı biliyorum.” cümlesinde “sinirlendiren” sıfat-fiiline “-i” eki getirildiğinde, sinirlendiren kişi kastedilmektedir. Yani -i eki bir insanı karşılar hâle gelmiştir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde isimleşmiş sıfat-fiile yer verilmiştir?

- A) Komik videolar izleten arkadaşımın ilgilenmekten artık sıkıldım.
B) İngilizce kursunda başarılı olanlara sertifika vereceklermiş.
C) Dumlupınar’da zafer elde etmemizi sağlayan şey azim ve kararlılıktı.
D) Kimse onların kararmış dünyalarına girmek istemez.

2. **Aşağıdakilerin hangisinde sıfat-fiile yer verilmiştir?**

- A) Voleybol maçına kimler geleceksen adını bildirsün.
B) Bu yalçın dağların manzarasına bakan her insan büyülenir.
C) Ezilmiş patatesten çok sayıda yemek yapmak mümkün.
D) Kural tanımaz insanların huylarından vazgeçeceklerine inanmıyorum.

3. Ertesi sabah kahvaltı masasında Doğa’nın gözü Salça’nın hafifçe topallayan sol arka bacağına takıldı. Pazar kahvaltısına büyük önem veririm ve ailecek geçirdiğimiz bu keyifli saatlerin hiçbir surette bozulmasını istemem. Kızımın dikkatini sofraya çekmek yerine Aliye de köpekle ilgilenmeye başlayınca ağzımın tadı kaçtı. Ne kâğıtta pastırmanın damağıma yapışan yağın eriten dumanı tüten çayımdan bir şey anladım ne de çay boş boş gitmesin diye üstüne özenle fındık ezmesi sürülmüş kızarmış ekmeğimden zevk aldım.

Bu metinde kaç tane sıfat-fiil bulunmaktadır?

- A) 5   B) 6   C) 7   D) 8

4. Sıfat-fiil eklerinden biri de “-mez, -maz” ekidir.

Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizgi kelimelerden hangisinde bu ek sıfat-fiil yapan ek görevinde değildir?

- A) Tarif edilemez duyguları aynı anda yaşadık.
B) Çekilmez bunca yıl sensiz, çaresiz...
C) Resim yapmak için silinmez boya almalısın.
D) Hesaplarını kontrol et, tamir edilemez sorunlarla karşılaşma.

5. **Aşağıdakilerin hangisinde hem isim-fiil hem de sıfat-fiil kullanılmıştır?**

- A) Bir şeyler sormaya çalıştığım üçüncü adam da sağır ve dilsiz çıktı.
B) Her biri, dünyanın farklı bir nedenle ve farklı bir biçimde yıkılmasıyla sonuçlanmıştı.
C) İngiltere’deki “Pan Books” tarafından, diziyi kitap biçiminde yazmakla görevlendirildim.
D) Galaksinin Batı Sarmal Kolu’nun bir ucunda, haritası bile çıkarılmamış uçra bir köşesinde, gözlerden uzak, küçük ve sarı bir güneş vardır.

6. Bazı cümlelerde “-me, -ma” isim-fiil ekini alan fiilimsiler, isimle birlikte kullanıldıklarında sıfat görevinde kullanılabilirler. Örneğin “Hasta ziyaretine yapma çiçek götürmek lazım.” cümlesinde “yapma” isim-fiil iken “çiçek” ismiyle beraber kullanıldığı için sıfat görevinde kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna örnek bir kullanım vardır?

- A) Çorabını çıkarmama konusunda ısrarcıydı.
B) Evin hiçbir yerinde gömme dolaba rastlamadım.
C) Haftada üç kez koşmaya karar verdik.
D) Kurban Bayramı’nda kavurma yemeyince kendimi iyi hissetmiyorum.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sıfat-fiil bulunmamaktadır?

- A) Çanakkale’de savaşanlar, yürekli insanlardı.
 B) Bu telleri, inşaat işçileri kendi elleriyle tamir ettiler.
 C) Karşıyaka’dan gelen taraftarlar, kavga ettiler stadyuma girenlerle.
 D) Kopan fırtınaydı buradaki ağaçları kökünden söküp atan.

8. Sıfat-fiiller olumsuzluk ekleri alabildikleri gibi çoğul eki de alabilir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde hem olumsuzluk eki hem de çoğul eki almış bir sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) Karanlık odada yalnız kalmayan kişi bilemez bu duyguyu.
 B) Kopardıkları çiçekleri öğretmenlerine verdiler.
 C) Zorluklarla baş etmeyenler hayallerine ulaşamazlar.
 D) Doğup büyüdüğümüz topraklardaki ağaçlar gitikçe azaldı.

9. Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

Necip Fazıl Kısakürek

Bu şiirin hangi dizelerinde sıfat-fiile yer verilmiştir?

- A) I ve III.   B) I ve IV.
 C) II ve III.   D) III ve IV.

İPUCU

» Kimi zaman sıfat-fiiller çekimli fiillerle karıştırılabilir. Karıştırmamak için sözcüğün yüklem görevinde mi yoksa sıfat görevinde mi kullanıldığına bakmalıyız.

10. Fiillere getirilen “-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleri ile yapılan ve cümlede sıfat görevinde kullanılan kelimelere sıfat-fiil denir. Mesela “Babam, kirlettiğimiz elbiseleri çamaşır makinesine atmamız gerektiğini söyledi.” cümlesinde kirlletmek fiiline -dik (diğ) eki getirilerek sıfat hâline getirilerek elbiseleri nitelemiştir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde sıfat-fiil bulunmamaktadır?

- A) Aşılmaz dağları delen Ferhat’ı herkes anlayamaz.
 B) Koyunun eti yumuşak olur derler ama bu eti yemesi gerçekten zor.
 C) Bodrum’un yüzülesi bir denizi var.
 D) Satılmış evlerin çoğu kredi ile alınmış.

11. Sıfat-fiil ekleri fiilimsiler dışında farklı yerlerde farklı görevlerde kullanılabilir. Örneğin, “-me” eki isim-fiil eki olmasının yanında aynı zamanda olumsuzluk eki olarak da kullanılabilir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde “-ecek” eki eklendiği sözcüğü sıfat fiil yapmamıştır?

- A) Söyleyeceklerim sen biraz etkilesin olur mu?
 B) Bu yaptıkların karşısında ba söyleyecek söz bırakmadın.
 C) Doktor tedavi sürecini anlatacak bana.
 D) Yapılacak çok iş olduğunu sana söylemişim.

İPUCU

» "Ağacın kırılmış dallarını kökünden kestik." cümlesindeki "kırılmış" sözcüğünü "kırılmamış" şeklinde olumsuz yapabiliriz. Öyleyse bu kelime sıfat-fiildir.

1. (I) Temellerini çocukluk döneminin oluşturduğu korkularımız zihnimizde yaşayan ve toplum tarafından aşikar olan duygulardan öte değildir. (II) Eminim sizlerin de birçok korkusu vardır. (III) Korkular içerisinde en bilindik olanları kuşkusuz karanlıktan korkmak, örümcekten korkmak, yükseklikten korkmak gibi korkularımızdır. (IV) Fobi olarak adlandırılan korkuların birçok boyutu vardır.

Metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde sıfat-fiil yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

2. (I) Adam, İstanbul'dan Edirne'ye gitmek istiyorum diyor. (II) Ama Sirkeci Garı'na gideceği yerde Haydarpaşa'ya doğru yol almış. (III) Diyorsunuz ki ona: Kardeşim, gerçekten Edirne'ye gitmek istiyorsan Boğaz'ın karşı yakasında bulunman gerekir. (IV) Adam: Hayır, diyor, ben buradan kalkan trenle Edirne'ye gideceğim.

Numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) Yalnız II. B) Yalnız III.
C) I ve IV. D) II ve IV.

3. I. Tatile gittik mi mutlaka deniz botunu alırım
II. Bu pazar bağ evine gider gitmez havuzun soğuk sularına kendimi bırakacağım.
III. Evde kalmış ne varsa hepsini eskiciye götürdük.
IV. Gelecek bizim için daha umutlu gözüküyor.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) I. cümlede sıfat-fiil bulunmaktadır.
B) II. cümlede sıfat fiile yer verilmiştir.
C) III. cümlede fiilimsi yoktur.
D) IV. cümlede fiilimsi yoktur.

4. Adlaşmış sıfatlar niteleme sıfatlarıyla yapılır. "Bozuk oyuncağını tamir etti." cümlesinde "bozuk oyuncağını" niteleme sıfatıdır. Niteleme sıfatı, isim kullanılmadan "Bozulanı tamir etti." şeklinde söylenirse *adlaşmış sıfat* olur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat kullanılmıştır?

- A) Kafası karışanlarla uğraşmak istemiyorsan onların problemlerini çözmelisin.
B) Bu şirkete yönetici olmakla büyük bir iş başardığını mı düşünüyor?
C) Hayatta başarısız olmanın yolu tembellikten geçiyor.
D) Davete katılmamak çok rencide edici olabilir.

5. Kökü fiil olmasına rağmen bazı ekler alarak cümlede sıfat görevinde kullanılan kelimelere sıfat-fiil denir. Sıfat-fiiller eylem anlamını tamamıyla kaybetmeyecek o eylemi gerçekleştiren kişileri veya kavramları o eylemi yapması yönüyle belirtir/nitelendirir. Mesela "Ağlayan çocuk herkesi tedirgin etti." cümlesinde "Nasıl ya da hangi çocuk?" sorusunu sordumuzda "Ağlayan çocuk" yanıtı alırız.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde geçen isim veya kavramlardan hangisi bir sıfat-fiille nitelendirilmiştir?

- A) Kırık dökük eşyaları eskiciye satmalısın, evde yer kaplıyorlar.
B) Seni önceki yaz ayağından sokan beyaz yılanı hatırlıyor musun?
C) Ham cevizleri toplarken dalından ellerin yeşille-nebilir.
D) Tam zamanlı bir işe girebilmek için yüksek düzeyde bir referans gerekir.

6. Sıfat-fiil eklerini alan bazı kelimeler, eylemsi özelliğini yitirerek kalıcı isim olur. Örneğin, “Ünlü yazar, okurlarının beğenisine sunduğu bu kitabında pek başarılı sayılmaz.” cümlesinde yazar ve okur kelimeleri yaz ve oku fiil köklerine “-ar” eki getirilmesine rağmen fiilimsi özelliğini yitirmiş ve kalıcı isim olmuştur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde buna örnek bir kullanım vardır?

- A) Bu filmlerin büyük kısmında Adile Naşit’le beraber, Türk sinemasının unutulmaz ikililerinden birini oluşturmuştur.
- B) Bizim köyün tarlalara yakın kısmında şırıl şırıl akan bir çağlayan vardı, tüm köy çocukları onun etrafında oyunlar oynardık.
- C) Birleşik Arap Emirlikleri’nde ne kadar fakir varsa hep Hindistan’dan gelmiş, yiyecek ekmeği olmayan insanlardı.
- D) Her zevkini kaybetmiş ruhu, çocukluk tazeliğine kavuşturan bu karanlıkta, basit musiki, tatlı bir ninni vazifesini görür.

7. Sıfat-fiiller bazen sıfat görevinde kullanılmayabilir. Sözelimi “Bu yemeği evde yalnız benim yaptığımı sana söylemediler mi?” cümlesinde “yaptığımı” sözcüğü sıfat fiil olmasına rağmen cümlede sıfat görevinde kullanılmamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde buna örnek bir kullanım vardır?

- A) Sanal dünyada bulamayacağınız bu imkânların kıymetini bilecek misiniz bilmiyorum.
- B) Sergideki büyülü kitaplar benim tarif edilmez duygulara girmemi sağladı.
- C) Şiirlere ve kitaplara konu olan İstanbul’un her köşesini seveceğini adım gibi biliyorum.
- D) Kabındaki suyu döken kediye azarlama, dün el arabası ile çocuklar sakatlamış bacağını.

İPUCU

» “Çalışan öğrenci sınavlarından yüksek not alır.” cümlesindeki “çalış” fiili “-an” sıfat-fiil ekini almıştır. Görüldüğü gibi “çalışan” sözcüğü “öğrenci” ismini anlamca tamamlamıştır. Yani sıfat görevinde kullanılmıştır. Dolayısıyla “çalışan” sözcüğü sıfat-fiildir.

8. Oruç geldi, öyleyse oruca yiyecek taşımalı, su sunmalı, orucun lambasını yakmalı, örtüler örtmeli üzerine ki geldiğinden daha zengin gitsin. Verdiğimizden daha çok alsın. Yanına gideceği, eski oruçlara katacağı, söyleyeceği çok şeyler bulunsun. Çağımız müslümanlarının portresini ilk müslümanların portrelerinin yanına çizecek ya, bizim öyle bir portremizi çizsin ki ileride bir gün o portreyi bize gösterdiklerinde, utanmayalım ondan.

Parçada altı çizili kelimelerden hangisi eylemsidir?

- A) Yiyecek
B) Sunmalı
C) Söyleyeceği
D) Çizecek

9. Siz dayanılmaz bir “Günaydın”sınız
Sabah sabah insanı ayağına getiren
Hiç yoktan dünyayı kendini sevdiren
Siz çocuk ağızlı bir “Günaydın”sınız

Bu dizelerin hangilerinde sıfat-fiil vardır?

- A) Yalnız II.
B) I, II ve III.
C) II ve III.
D) II ve IV.

Bilgi Hazinem

Zarf-fiil

→ Fiil kök ya da gövdelerine gelen “-ken, -alı, -esiye, -ip, -ince, -arak, -dıkça, -meden, -maksızın, -cesine, -diğında, -a...-e, -e.....-a, -r ..... -maz, -r...-mez” ekleriyle türetilen ve cümlede çoğunlukla zarf tamlayıcısı olarak kullanılan kelimelere **zarf-fiil** denir.

Zarf-fiil eklerini alan kelimeler cümleye durum veya zaman anlamı katar.

▶ Ancak okuyarak anlıyorum. (Nasıl anlıyorum?) (durum zarfı)

▶ Eve gidince seni ararım. (Ne zaman ararım?) (zaman zarfı)

→ Zarf-fiil ekini alan kelimeler, cümlede yalnız yüklemi fiil olan kelimelerin durumunu ve zamanını belirtir.

📌 Zarf-fiiller cümlede asla yüklem olmaz.

A. Aşağıdaki metni okuyup altı çizili fiilimsilerin türlerini belirleyip uygun kutucuklara yazınız.

Çizgi filmlerde izlediğimiz o sevimli dünyada biz büyükler de kendimizi kaybettik. Hiçbir yerde gülen çocuk görmemiştim. Birlikte gittiğimiz çocuk grubunun bütün gün kocaman parkın altını üstüne getirip kollarını kaldıramayacak durumda olmalarına rağmen hâlini görmenizi isterdim. İki günlüğüne bu geziye katılan çocuklar, bu geziyi birbirlerine heyecanla anlatmayı sürdürdüler. Hani tatil gelince ne yapacağız, diye düşünenlere biraz da bütçeleri uygunsa eğlence, çocukluk, değişiklik kısacası iyi vakit geçirmek için kendilerini bu büyülü dünyaya atmalarını öneririm.

İSİM - FİİL

SIFAT - FİİL

ZARF - FİİL

B. Aşağıdaki metinde geçen fiilimsileri bulup uygun kutulara yerleştiriniz.

Bir ana gülümserken yorgun ve güzel
Yüreği müjdelere tüy gibi hafiflerken
Orda, bir çocuk doğar sınımsız dünyamıza
Burda ben...
Koştuğu, atladığı, durduğu, uzandığı,
Düşüp kaldığı yerlerde göz bebeğim var.
Orda, taş, toprak içinde bir çocuk ağlar,
Burda ben...

Ne oyun oynamak ister, ne uyku, ne su
Ne elişi resimleri gönlünü alır.
Orda, toz, toprak içinde bir çocuk ağlar
Burda ben...
Dokunsam, martı gibi uçup gidecek sanki,
Solgun yüzlü bir avuç kar.
Orda, bir gece yarısı, bir hasta çocuk sayıklar,
Burda ben...

İSİM - FİİL

SIFAT - FİİL

ZARF - FİİL

**Düşün.
Karar ver**

C. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili fiilimsilerle ilgili verilen ifadelerden doğru olanlar için "D" kutucuğuna "✓", yanlış olanlar için "Y" kutucuğuna "x" işareti koyunuz.

		D	Y
1.	Ne iş <u>yaptığını</u> kimse bilmez. (Sıfat-fiil)		
2.	Öğretmen <u>gelince</u> herkes ayağa kalktı. (Zarf-fiil)		
3.	Alışveriş <u>yapmak</u> için markete gitti. (İsim-fiil)		
4.	Önemli olan <u>yaşanan</u> anın güzelliğidir. (İsim-fiil)		
5.	Gayret <u>olmadan</u> başarı olmaz. (Sıfat-fiil)		
6.	Dünya <u>döndükçe</u> her şey değişir. (Zarf-fiil)		
7.	Çocuklara örnek <u>olacak</u> davranışlarda bulunmalıyız. (Sıfat-fiil)		
8.	Bütün işi <u>güle oynaya</u> tamamladık. (İsim-fiil)		
9.	Saatlerdir <u>uyumaya</u> çalışıyordum. (Zarf-fiil)		
10.	Romanı sinemaya <u>aktarıken</u> çok zorlandık. (Zarf-fiil)		
11.	Onun bir <u>bakışı</u> dünyaya bedeldi benim için. (İsim-fiil)		
12.	Görmeyeli çok değişmiş, <u>oldukça</u> yaşlanmıştı. (Zarf-fiil)		
13.	<u>Gider gitmez</u> bana haber vermelisin. (Sıfat-fiil)		
14.	Ei, elin eşeğini türkü <u>söyleyerek</u> arar. (Zarf-fiil)		
15.	Çocukları <u>toplayıp</u> daha güvenli bir yere gittiler. (Sıfat-fiil)		
16.	Sabırla onun <u>düzelmesini</u> bekliyordum. (İsim-fiil)		
17.	Yağmur hiç <u>durmaksızın</u> yağar buralarda. (Zarf-fiil)		
18.	Bu resmi <u>özene bezene</u> yapmıştım. (Sıfat-fiil)		
19.	<u>Bilmiş</u> çocuk bütün sorulara doğru yanıt verdi. (İsim-fiil)		
20.	Bana kulak <u>asmadan</u> her işi bitirdi. (Zarf-fiil)		